

Обучителната
програма за
социални работници

lebenshilfe
Wege für Menschen

<http://www.lebenshilfen-sd.at>

<http://www.bapid.com>

 Stephansstift
**Zentrum für
Erwachsenenbildung**

<http://www.zeb.stephansstift.de>

<http://www.malidom.hr>

SPOŁECZNA AKADEMIA NAUK
ŁÓDŹ

<http://www.lodz.san.edu.pl>

FENACERCI

<http://www.fenacerci.pt/web>

CUDV
ČRNA NA KOROŠKEM

<http://www.cudvcrna.si>

Настоящата публикация е създадена с подкрепата на Европейската Комисия. Съдържанието отразява единствено вижданията на авторите и Комисията не може да бъде държана отговорна за начина, по който тази информация ще бъде използвана.

MINCE – Модел за включващо обучение в общността
2015-1-AT01-KA204-005098
Продължителност: Ноември 2015 – Октомври 2017
<http://www.mince-project.eu>

Съдиржание

Част I Въведение	04
Включване в общността на лица с тежки интелектуални затруднения	04
Обучителна програма за социални работници MINCE	05
Част II Обучителни модули	08
Модул 1 – Рамка	08
Модул 2 – Професионализъм и етика	14
Модул 3 – Овластяване и застъпничество	20
Модул 4 – Комуникация	26
Модул 5 – Личностно центрирано планиране	32
Модул 6 – Качество на живот	39
Модул 7 – Включване в общността	47
Самооценка	52

Част I Въведение

Включване в общността на лица с тежки интелектуални затруднения

Когато говорим за включване, имаме предвид общност, в която се цени многообразието, приобщаването, уважението и правата на всички хора, независимо от техните индивидуални способности.

В цялата история са предприети няколко стъпки за постигането на тази цел. Обществото до известна степен е включило и интегрирало хората с увреждания. По отношение на хората с тежки интелектуални затруднения обаче това остава значително предизвикателство. Те все още са невидимите граждани, често държани далеч от очите на обществото и изолирани в сегрегирани условия.

Проектът MINCE има за цел да насърчи включването на хора с тежки интелектуални затруднения като набляга на процеса на учене в местната общност и разработването на модел за включващо обучение в общността. За да изясним каква е нашата работа, първо трябва да предоставим повече информация за определението "тежки интелектуални затруднения". За кого говорим? В рамките на проекта MINCE хората с тежки интелектуални затруднения са хора, чиито умствени и сетивни функции, както и гласовите и говорни функции, са нарушени, и които могат да имат тежки физически, психологически и/или сензорни или множествени увреждания, които съществуват съвместно със споменатите интелектуални затруднения. Това разбиране е важно, защото таргетираме и друга група – хора с леки интелектуални затруднения, които ще действат като фасилитатори и посредници за социално включване. Само 3 до 4 процента от хората с интелектуални затруднения принадлежат към категорията тежки интелектуални затруднения. Въпреки че броят им изглежда малък, ние говорим за 450 до 600 хиляди души в Европа. За повечето от тях включването в общността е далеч от реалността. Животът, който водят, е изолиран от общността, а когато все пак използват инфраструктурата на общността, това става по начин, който не е включващ, напр. отиват на групи от хора с увреждания на театър или до парка, придружавани от специалисти, работещи за доставчиците на услуги. Повечето от тях не го правят сами или с личен асистент, или дори с член на семейството си.

Знаем, че един от основните аспекти за осигуряване на включващи общности е да има организации и специалисти, които да взаимодействат открито с тях, като използват публични и интегрирани услуги.

За да се оцени включването на хората с тежки интелектуални затруднения в общността, трябва да използваме различни показатели от тези, които използваме за други групи (например грамотност, образование, заетост, политическо участие), тъй като те може да нямат никакво значение за

качеството на живот на лице с тежко интелектуално затруднение. С тази обучителна програма се надяваме да предложим някои инструменти и идеи, които да помогнат за организационната промяна отвътре, напр. от начина, по който специалистите възприемат ролята си за осъществяване на промяна в средата и нагласите в общността, като създават път към по-приобщаваща такава.

Обучителна програма за социални работници MINCE

Обучителната програма за социални работници MINCE е резултат от работата на фокус групи. Тези фокус групи бяха съставени от социални работници и други заинтересовани страни и имаха за цел да идентифицират ключовите области и умения, които трябва да бъдат овладени от социалните работници, които да действат като фасилитатори за включването на хората с тежки интелектуални затруднения в общността.

Фокус групите работиха в Австрия, България, Хърватия, Германия, Португалия и Словения. Участваха 65 специалисти от различни услуги (работилници, услуги по домовете, професионални услуги, интензивни грижи) и едно от изискванията бе наличието на мултидисциплинарни знания (т. е. да са социални работници, психолози, физиотерапевти, професионални терапевти и мениджъри).

Тези специалисти идентифицираха набор от компетенции, важни за насърчаване на включването на хората с тежки интелектуални затруднения в общността.

Партньорите подбраха и организираха тези компетенции в обучителна програма от 40 часа в 7 модула, насочена към следните области:

- Съответното международно законодателство - Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания
- Основни познания за включване в общността/включващи общности
- Професионализъм и етика
- Овластяване и застъпничество
- Комуникация
- Личностно центрирано планиране
- Качество на живот
- Включване в общността

След това всеки модул бе разработен в съответствие със следната структура:

Резюме

План на сесията с кратко резюме, продължителност и конкретни съвети за това, как да се извлече най-голяма полза от съдържанието (как да се организира стаята, да се разделят участниците и т.н.) и целите на модула.

Ръководство за учене

Знания, които трябва да бъдат придобити/овладени от участниците, които ще влязат в ролята на фасилитатори и организатори на включването в общността.

Упражнения и въпроси за размисъл

Някои упражнения за практикуване на необходимите знания и някои въпроси, които биха помогнали да се разсъждава по различни теми.

Упражненията са само предложения, но може да се използва всеки друг начин за оценка и валидиране на обучението и придобиването на компетенции от участниците.

Полезни обучителни източници

Списък на наличните ресурси, които могат да се използват за придобиване на знания в областта на модула. Повечето ресурси са на английски език – езикът на проекта MINCE. Трябва да се потърсят материали, посветени на същите тези проблеми, на съответния собствен език, за да се улеснят участниците, които владеят ограничено или въобще не владеят английски език.

Обучителната програма за социални работници MINCE трябва да се разбира като инструмент, който може да бъде използван за гарантиране, че социалните работници ще действат като популяризатори на включването в общността, като предоставя необходимите основни познания за това.

Тази печатна версия идентифицира основните компетенции и областите, на които трябва да се обърне внимание по време на обучението, а обучителите след това могат да надграждат обучителните сесии съобразно предишните познания на участниците по различните теми.

Включили сме и лист за самооценяване, с който участниците могат да оценят знанията си преди и след обучението, по отношение на основните компетенции, идентифицирани във всеки модул.

През времетраенето на проекта е използвана по-подробна версия на обучителната програма, за да се тества този продукт. Тази версия предоставя това, което по общо мнение на партньорите съставлява основното общо знание, което всички участници трябва да овладеят.

Тази версия на обучителната програма е достъпна само онлайн, на адрес:

http://en.lebenshilfe-guv.at/english/mince_project

Модул 1
Рамка

Част II Обучителни модули

Модул 1 – Рамка

Резюме и ресурси

Резюме

Модул 1 ще постави основите за разбирането за същността на включването в общността и как специалистите могат да действат като популяризатори на това включване.

Това ще помогне на специалистите да разберат как могат да подкрепят своите клиенти и да работят заедно с общността, като използват ресурсите на местната общност и предоставят възможности за включване.

Модул 1 е насочен към социалните работници – тези, които дават възможност на клиентите с различни степени на образование да „използват“ ресурсите на общността.

Препоръчителната продължителност е 4 часа, но това може да се променя според участниците.

Цели

- В края на обучението участниците трябва да имат ясна идея за:
- Какво казва Конвенцията на ООН за правото да живееш живота си като член на местната общност
- 3-те стълба на Включването
- Какво е включване в общността и всички променливи, от които то зависи
- Как могат да действат като популяризатори на включването

Необходими/препоръчителни ресурси

Компютър, онагледяване на информация, PowerPoint презентации, флипчарт, маркери, бели листове, копия на упражнения за раздаване и списък на ресурсите.

Основни компетенции

- Добро разбиране и познаване на съществуващото законодателство и неговото въздействие върху живота на хората с тежки интелектуални затруднения
- Разбиране и приемане на различието

- Добро познаване на общността
- Способност за лобиране и работа в мрежа

Знания и умения

- Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания и Член 19 – Включване в местната общност
- 3-те стълба на включване
 - Избор, подкрепа и включване
- Компоненти на успешното включване в общността
 - Принадлежност
 - Социална мрежа
 - Уважавани социални роли
 - Ресурси
- Бариери пред включването в общността
 - Предразсъдъци
 - Пречки в общуването
 - Недостъпна среда
 - Политически бариери
 - Социални бариери

Упражнения и въпроси за размисъл

Упражнение 1

Член 19 от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания се отнася за правото да **живееш независим живот** и да **си включен в местната общност**.

За да го приложат, правителствата и обществата трябва да:

- Дадат възможност на хората _____ как и къде ще живеят;
- Предоставят _____ така, че хората, които имат увреждания, да могат да живеят в _____;

Се уверят, че _____ услуги и системи са налични и _____ за хората с увреждания на _____ с другите хора.

Липсващи думи

Право на избор/избирам	Подкрепа	Общност
Обществени	Достъпни	Равни начала

Упражнение 2

Дискутирайте в две групи 3-те стълба на включването в местната общност.

- Съгласни ли сте с този модел?
- И 3-те стълба ли играят една и съща роля/имат еднакво значение за насърчаване на включването в общността?
- Как и къде специалистите ще имат по-важната роля?
- Лично предизвикателство: Какво смятате, че могат да постигнат хората с тежки интелектуални затруднения?

Упражнение 3

Включване в местната общност

След попълване на диаграмата с компонентите на успешното включване в общността, участниците трябва да се опитат да ги подредят според тяхната важност. След това обсъдете:

С какво трябва да започнете, за да насърчите включването в общността? (На индивидуално ниво? На ниво организация? На ниво местна общност? На няколко нива по едно и също време?)

Упражнение 4

Помислете си за някой човек с тежко интелектуално затруднение, когото познавате.

Сега се опитайте да отговорите на следните въпроси:

За този конкретен човек, кои са основните предизвикателства за включването в местната общност? Какво ще е необходимо, за да се преодолеят (да се идентифицират хора, ресурси и т. н.)?

Полезни обучителни източници

<http://inclusion-international.org/wp-content/uploads/2010/05/Global-Report-Living-Colour-dr2-2.pdf> прегледан на 25/01/2017

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/250877/5086.pdf прегледан на 25/01/2017

<http://www.pmlnetwork.org/PMLD%20Definition%20factsheet%20-%20standard.pdf> прегледан на 24/01/2017

http://www.dhs.state.il.us/OneNetLibrary/27896/documents/By_Division/Division%20of%20DD/ResidentialDirectorCore/Module5RDCCCommunityInclusion.pdf прегледан на 31/01/2017

https://www.cbm.org/article/downloads/54741/IPCM_Handout_02.pdf прегледан на 31/01/2017

<https://nbacl.nb.ca/module-pages/barriers-to-inclusive-recreation/> прегледан на 31/01/2017

https://aspirelr.com.au/assets/document/1448239266-csdis003_sample.pdf прегледан на 31/01/2017

<http://www.adcet.edu.au/resource/5154/social-model-of-disability-not-just-for-disabled-academics/> прегледан на 01/02/2017

<http://www.ohcc-ccso.ca/en/inclusive-community-organizations-a-tool-kit> прегледан на 01/02/2017

http://www.dhs.vic.gov.au/_data/assets/pdf_file/0007/596941/cis_cbppractice_pdf_0710.pdf прегледан на 01/02/2017

http://www.inclusive-education.org/sites/default/files/uploads/booklets/IE_Webinar_Booklet_13.pdf прегледан на 03/03/2017

Препоръчителна литература

Puumalainen, J. (2011). Participation in community and political life of persons with severe disabilities. *International Journal of Rehabilitation Research*. 34(4):274-81.

KLEX

1 grammatikalisch richtiger Satz

Da kommt sie, die Drecksau

Lehrer

Jedes Kind?

Schule?
Schule!

Gesamtheitliche
Entwicklung!

PROBIEREN

Mittendrin
in
Schule und Ausbildung

Модул 2
Професионализъм
и етика

Модул 2 – Професионализъм и етика

Резюме и ресурси

Резюме

Етиката е фундаментална област в утвърждаването на човешките и социални измерения на всеки индивид, и придобива особено значение, когато в междуличностните отношения има хора с увреждания и най-вече с тежки интелектуални затруднения, които имат нужда от подкрепа при вземане на решения, или просто при упражняване на основни граждански права.

Модул 2 разглежда важноста на професионализма и етиката в насърчаването на включването в местната общност.

Той ще помогне на специалистите да се запознаят с нови стратегии за интервенция, основани на етични принципи, и да повишат осведомеността си за границите на тяхната намеса, зачитащи както техните собствени права и задължения, така и тези на клиентите.

Модул 2 таргетира специалистите, които работят директно с клиентите, често пъти в напрегнати, конфликтни и кризисни ситуации. В този смисъл този модул ще овласти специалистите, предоставяйки им умения, за да превентират емоционалното изтощение и синдрома на „прегарянето“, чрез стратегии, които насърчават тяхното благополучие и една оптимистична визия за техния професионален и личен живот.

Препоръчителното времетраене е 6 часа, но може да се променя според нуждите на участниците.

Цели

- До края на обучението участниците трябва да имат ясна идея за:
- Основните принципи на професионалната етика, прилагани в работата с хора с тежки интелектуални затруднения.
- Приложението на основните принципи на професионална етика и ролята на социалните работници.
- Права и задължения на специалистите и клиентите.
- Какво е професионален риск и „прегаряне“? Как да ги предотвратим?

Необходими/препоръчителни ресурси

Компютър, онагледяване на информация, PowerPoint презентации, флипчарт, маркери, бели листове, копия на упражнения за раздаване и списък на ресурсите.

Основни компетенции

- Зачитане на равните права на всички клиенти, според Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания;
- Да сме наясно със собствените си чувства и отношение към уврежданията;
- Да сме наясно с нашите собствени чувства и нагласи към трудни решения при грижата за хора с тежки интелектуални затруднения;
- Добро познаване на правата и границите на специалистите;
- Да показваме уважение към правото на клиента да взема решения относно всички аспекти на живота си;
- Да приемем, че включването започва с нас и зависи от ангажираността ни към развитието на напълно достъпна и включваща услуга;
- Способност да идентифицираме личните знаци на прегарянето и емоционално изтощение.

Знания и умения

- Основни принципи на професионалната етика
- Етичен кодекс – на какво да се обърне внимание
- Професионални и клиентски права и задължения
 - Професионални ценности и нагласи
 - Ролята на личните нагласи
 - Управление на личните и професионалните граници
 - Поверителност
 - Право на личен живот и достойнство
 - Вземане на решения и избор
- Професионални рискове и прегаряне

Упражнения и въпроси за размисъл

Упражнение 1

В малки групи насърчете дискусия по 2 или повече от долуописаните случаи. Анализът трябва да се ръководи от следните въпроси:

- Какво правите в тази ситуация?
- Имали ли сте някога подобна ситуация? Какво направихте? Какво се е случило добре? Какво се обърка? Какво може да се подобри?
- Какво очаква организацията от вас в тази ситуация?
- Какво очаквате вие от организацията в тази ситуация?

- Ако имате колега в тази ситуация, какво му казвате?
- Ако имате клиент в тази ситуация, какво му казвате?

Могат да бъдат добавени и други релевантни въпроси.

Случай 1

Джон подкрепя Клеър за включването ѝ като доброволец в местната ветеринарна клиника. През последните няколко дни е забелязал, че Клеър е започнала да му задава лични въпроси за неговата приятелка. Тя също започва да докосва ръката му, когато говори с него и понякога го държи за ръка. Поради увреждането ѝ, той вярва, че това не означава нищо и тя само се държи приятелски.

Случай 2

Мари е човек, който обича да е чисто въщи. Мари подкрепя Бен, който е на 35 години, за да посещава физкултурен салон. Той живее сам в апартамента си. Когато Мари пристига да го вземе, за да отидат в салона, тя забелязва, че има кутии от пица и празни бирени кутии по целия под на стаята.

Случай 3

Карл подкрепя Патрик, когато излиза, в продължение на няколко месеца. Патрик има неподходящо поведение, когато за пръв път се среща с хора. Карл го подкрепя да се запознае с хората по подходящ начин, когато бъде представен. По време на едно от редовните си излизания той казва "здравей" на човек в групата, предлага ръката си и прегръща човека.

Случай 4

Стив е на 21 години и има приятелка, за която майка му не знае. Стив и приятелката му имат сексуални отношения, но се пазят. Той е помолил личния си помощник да не казва на родителите му.

Случай 5

Фред подкрепя Сам и се среща в супермаркета с друг колега, който също работи със Сам. Фред пита колегата си дали е чувала за развода на родителите на Сам.

Случай 6

Ема е човек с тежко интелектуално затруднение. Ема е подкрепяна от Сюзън, нейния личен асистент. Ема иска да обядва в кварталната пицария, но Сюзън никога не е на разположение. Сюзън се чувства несигурна, защото Ема има затруднения когато преглъща, текат ѝ слюнки и се цапа, когато се храни.

Случай 7

Кристин е майка на човек с тежко интелектуално затруднение, който посещава организацията "Добре дошли". Кристин смята, че специалистите, които подкрепят дъщеря ѝ, не са достатъчно компетентни за тази работа. Кристин не им казва мнението си, защото се страхува. Тя обаче вече коментира тази ситуация в супермаркета.

Случай 8

Пол е асистент, който работи 25 години в организация за възрастни с интелектуални затруднения. Пол казва: "Аз се отнасям към хората, които подкрепям, като към моето собствено дете или семейство".

Случай 9

"Помощ" е организация за възрастни с тежки интелектуални затруднения. "Помощ" има добър контакт с ресурсите на общността и популяризира няколко дейности с местните партньори. Наскоро "Помощ" организира отворен семинар за общността на тема - участие и включване на хора с интелектуални затруднения. В този семинар клиентите се включват в началото с театрални представления, базирани на приказка, а в края изпълняват детски песни. Всички хора ръкопляскаат много.

Случай 10

Тереза е личен асистент на Силвия през последните 5 години. Наскоро Силвия е диагностицирана с двойна диагноза и понякога е много трудно да се справи с поведението ѝ. В такива ситуации Соня става много агресивна към Тереза. Тереза обича да работи със Силвия, но се чувства уморена и уплашена. Но когато Силвия е стабилна, тя е прекрасна личност и има добра и приятелска връзка с нея. Тереза се опитва да разговаря с майката на Соня за тази ситуация, но майка ѝ подценява проблема.

Упражнение 2

Това упражнение цели да ви насочи, индивидуално или като колектив, към размисъл за въздействието на стреса и прегарянето върху професионалната дейност.

- Знаете ли какви са вашите лични признаци на стрес? Изредете ги по-долу.
- Какво правите, за да облекчите стреса си? (Този въпрос цели самоосъзнаване)
- Какво прави вашата организация, за да облекчи стреса на специалистите?

Полезни обучителни източници

<http://www.assistid.eu/adminbackend/resources/pages/s-clifforddefining-social-inclusionridd.pdf> прегледан на 13/02/2017

https://www.aucd.org/docs/resources/pie_adults_Nov2014_families.pdf прегледан на 13/02/2017

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1741-1130.2011.00319.x/abstract> accessed 13/02/2017

<http://disabilityconnections.org.au/sites/default/files/news/2010/05/317993-upload-00001.pdf> прегледан на 03/03/2017

Препоръчителна литература

Cooper, Frank (2012), Professional boundaries in social work and social care. A practical guide to understanding, maintaining and managing your professional boundaries, Jessica Kingsley Publishers

Maslach, C. (1993), "Burnout: A multidimensional perspective", in FENACERCI (2011), Roteiro para a Prevenção e Intervenção em Contexto Institucional – Situações de maus-tratos a pessoas com deficiência intelectual e/ou multideficiência, pp. 28

National Association of School psychologists (2010), Principles for professional ethics

NYSACRA (2015), Living the Code of Ethics in Support of People with Disabilities: A Premier

Projeto CODETHOS, Bases Gerais do Código de Ética da CODEMRouget, Deb (2010), "Some Reflections on What Might be Needed to Assist People with Disabilities to Become Authentically Included" in the Community, in More than Community Presence: Social Inclusion for People with Intellectual Disability. Proceedings of the Fourth Annual Roundtable On Intellectual Disability Policy. Bundoora: La Trobe University, pp. 68

Simplican, Stay Clifford; Geraldine Leader; John Kosciulek and Michael Lealy (2014), "Defining social inclusion of people with intellectual and developmental disabilities: an ecological model of social networks and community participation", in Research in Developmental Disabilities 38, Elsevier, pp. 18-29

Wilson, Erin and Elena Jenkin (2010), More than Community Presence: Social Inclusion for People with Intellectual Disability. Proceedings of the Fourth Annual Roundtable On Intellectual Disability Policy. Bundoora: La Trobe University, pp.56

Tetzchner, Stephen von and Karen Jensen (1999), Interacting with people who have severe communication problems: ethical considerations, in International Journal of Disability, Development and Education, Vol. 46, nº 4

Модул 3
Овластяване и
застъпничество

Модул 3 – Овластяване и застъпничество

Резюме и ресурси

Резюме

Хората с тежки интелектуални затруднения и/или по-комплексни нужди от подкрепа все още се възприемат като неспособни да поемат контрол или да вземат решения за собствения си живот. Това вярване не се е променило много, дори и с промените в парадигмата, свързани с концепцията за самите увреждания. Всъщност поставянето на акцента върху връзката със средата и функционалността не доведе (на практика) до истинското овластяване на хората с тежки интелектуални затруднения, на които все още се гледа като на група, която трябва да бъде защитена и е с малък капацитет за застъпничество и овластяване.

Модул 3 ще даде на участниците известни познания за понятия като автономия, себеутвърждаване и самозастъпничество, когато се таргетират хора с тежки интелектуални затруднения.

Той ще даде и някои идеи за това, как специалистите могат да насърчават автономността и независимостта при работа с хора с тежки интелектуални затруднения.

Препоръчителното време е 6 часа, но може да се коригира според участниците.

Цели

В края на сесия 1, участниците трябва да имат ясна представа за:

- Понятия и принципи на самоопределянето, застъпничеството и самозастъпничеството.
- Как могат да насърчават овластяването и застъпничеството при хора с тежки интелектуални затруднения.
- Как да насърчават самостоятелността и независимостта при хора с тежки интелектуални затруднения и да подпомагат процеса на включването.

Необходими/препоръчителни ресурси

Компютър, онагледяване на информация, PowerPoint презентации, флипчарт, маркери, бели листове, копия на упражнения за раздаване и списък на ресурсите.

Основни компетенции

- Добро разбиране и познаване на понятията овластяване и застъпничество.
- Знания как да изследваме самоопределянето при хора с тежки интелектуални затруднения.

- Знания как да насърчаваме автономност и независимост при хора с тежки интелектуални затруднения.

Знания и умения

- Овластяване и застъпничество за хора с тежки интелектуални затруднения
 - Ключови понятия
 - Застъпничество и самозастъпничество
 - Овластяване
 - Вземане на решения/правене на избор
- Как да стимулираме вземането на решения и самоопределянето
 - Самоопределяне
 - Принципи
 - Изследване на самоопределянето
 - Вземане на решения/правене на избор
 - Свобода и възможности за избор
 - Познаване на опциите за избор
 - Лична инициатива
 - Методи и умения при правене на избор
 - Бариери при правене на избор
- Как да насърчаваме самостоятелността и независимостта
 - Стратегии за увеличаване възможностите за избор
 - Формати за правене на избор
 - Умения за правене на избор
- Как да насърчаваме правенето на избор в ежедневието.

Упражнения и въпроси за размисъл

Упражнение 1

Разделете участниците в малки групи.

Имайки предвид принципите на самоопределянето, обсъдете как специалистите могат да популяризират всеки от тези принципи.

Накарайте ги да обсъждат резултатите от всяка група.

Принципи на самоопределянето:

Упражнение 2

Със следния списък с умения, необходими за избор, помолете участниците да преценят кои от тях е трудно да се приложат при хора с тежки интелектуални затруднения, и да предложат идеи как да се преодолеят възможните трудности.

- Свобода и възможност за избор
- Познаване на опциите/действията за избор
- Индивидуална инициатива за избор
- Развитие на умения за правене на избор

Упражнение 3

Ася е 34-годишна жена с тежко интелектуално затруднение, която не може да говори.

Тя е живяла с родителите си през целия си живот, но те остаряват и се притесняват за бъдещето на Ася.

Като подкрепящи, как може да популяризирате способностите на Ася, за да можете да се справите с предизвикателствата, пред които тя ще се изправи, след като родителите ѝ починат? Опитайте се да мислите от гледна точка на овластяването. Как ще трябва да действате? От какви ресурси ще се нуждаете? Какви могат да бъдат предизвикателствата и как да ги преодолеем? Какви умения ще трябва да овладее Ася?

Полезни обучителни източници

[https://www.academia.edu/9578980/Self-](https://www.academia.edu/9578980/Self-Determination-for-Those-with-Severe-and-Profound-Intellectual-Disabilities-A-Review-of-the-Literature)

[Determination for Those with Severe and Profound Intellectual Disabilities A R](https://www.academia.edu/9578980/Self-Determination-for-Those-with-Severe-and-Profound-Intellectual-Disabilities-A-Review-of-the-Literature)
[eview of the Literature Self-](https://www.academia.edu/9578980/Self-Determination-for-Those-with-Severe-and-Profound-Intellectual-Disabilities-A-Review-of-the-Literature)

[Determination for Those with Severe and Profound Intellectual Disabilities A R](https://www.academia.edu/9578980/Self-Determination-for-Those-with-Severe-and-Profound-Intellectual-Disabilities-A-Review-of-the-Literature?auto=download)
[eview of the Literature?auto=download](https://www.academia.edu/9578980/Self-Determination-for-Those-with-Severe-and-Profound-Intellectual-Disabilities-A-Review-of-the-Literature?auto=download) прегледан на 20/2/2017

[http://www.lynchburg.edu/wp-content/uploads/volume-9-2013/ShinS-Stroup-](http://www.lynchburg.edu/wp-content/uploads/volume-9-2013/ShinS-Stroup-RentierVL-Promoting-Self-Determination-Cognitive-Disabilities.pdf)
[RentierVL-Promoting-Self-Determination-Cognitive-Disabilities.pdf](http://www.lynchburg.edu/wp-content/uploads/volume-9-2013/ShinS-Stroup-RentierVL-Promoting-Self-Determination-Cognitive-Disabilities.pdf) accessed
[20/2/2017](http://www.lynchburg.edu/wp-content/uploads/volume-9-2013/ShinS-Stroup-RentierVL-Promoting-Self-Determination-Cognitive-Disabilities.pdf)

[http://www.beachcenter.org/Research/FullArticles/PDF/SD14_Self-](http://www.beachcenter.org/Research/FullArticles/PDF/SD14_Self-determination%20for%20individuals.pdf)
[determination%20for%20individuals.pdf](http://www.beachcenter.org/Research/FullArticles/PDF/SD14_Self-determination%20for%20individuals.pdf) прегледан на 17/2/2017

[https://prezi.com/lxe7qylaymx4/copy-of-findings-the-impact-of-sdmi-on-student-self-](https://prezi.com/lxe7qylaymx4/copy-of-findings-the-impact-of-sdmi-on-student-self-determination/)
[determination/](https://prezi.com/lxe7qylaymx4/copy-of-findings-the-impact-of-sdmi-on-student-self-determination/) прегледан на 2/2/2017

<http://tash.org/wp-content/uploads/2013/10/agran-equity-and-full-participation.pdf>
[accessed 19/2/2017](http://tash.org/wp-content/uploads/2013/10/agran-equity-and-full-participation.pdf)

[http://www.crporegon.org/cms/lib010/OR01928264/Centricity/Domain/45/Documents/](http://www.crporegon.org/cms/lib010/OR01928264/Centricity/Domain/45/Documents/SD4A_Self-Determination%20and%20Individuals.pdf)
[SD4A_Self-Determination%20and%20Individuals.pdf](http://www.crporegon.org/cms/lib010/OR01928264/Centricity/Domain/45/Documents/SD4A_Self-Determination%20and%20Individuals.pdf) прегледан на 15/2/2017

<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S169726001500006X> accessed
[16/2/2017](http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S169726001500006X) прегледан на 15/2/2017

http://repository.uwyo.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1011&context=coe_facpub
[прегледан на 20/2/2017](http://repository.uwyo.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1011&context=coe_facpub)

[https://web.auburn.edu/institute/conference/xxvi/documents/presentations/CS21-](https://web.auburn.edu/institute/conference/xxvi/documents/presentations/CS21-MegCooper-20160203-ATLI_Copy-POST.pdf)
[MegCooper-20160203-ATLI_Copy-POST.pdf](https://web.auburn.edu/institute/conference/xxvi/documents/presentations/CS21-MegCooper-20160203-ATLI_Copy-POST.pdf) accessed 14/2/2017

<https://www.youtube.com/watch?v=0MAsTRaR404> прегледан на 20/2/2017

<https://www.youtube.com/watch?v=keEQfglBLmE> прегледан на 20/2/2017

<http://www.platformemg.nl/wp-content/uploads/2012/08/inclusionofpeople.pdf>
[прегледан на 20/2/2017](http://www.platformemg.nl/wp-content/uploads/2012/08/inclusionofpeople.pdf)

<http://www.aqvx59.dsl.pipex.com/localplanningforadvocacy.pdf> прегледан на
[26/2/2017](http://www.aqvx59.dsl.pipex.com/localplanningforadvocacy.pdf)

<http://www.aqvx59.dsl.pipex.com/localplanningforadvocacy.pdf> прегледан на
[26/2/2017](http://www.aqvx59.dsl.pipex.com/localplanningforadvocacy.pdf)

http://ngsd.org/sites/default/files/promoting_self-determination_a_practice_guide.pdf
[прегледан на 27/2/2017](http://ngsd.org/sites/default/files/promoting_self-determination_a_practice_guide.pdf)

[http://ac.els-cdn.com/S169726001500006X/1-s2.0-S169726001500006X-](http://ac.els-cdn.com/S169726001500006X/1-s2.0-S169726001500006X-main.pdf?_tid=75a44a24-0011-11e7-bc90-)
[main.pdf?_tid=75a44a24-0011-11e7-bc90-](http://ac.els-cdn.com/S169726001500006X/1-s2.0-S169726001500006X-main.pdf?_tid=75a44a24-0011-11e7-bc90-)

00000aab0f27&acdnt=1488546244_efddc34aeb7471c8ba88202578108da3

прегледан на 27/2/2017

<http://academics.uky.edu/cohs/rhbphd/Documents%20for%20RHB%20NEWS%20Blog/Kleinert%20ETDD%20artilce.pdf> прегледан на 03/03/2017

<http://transitioncoalition.org/blog/webinar/using-the-self-determined-learning-model-of-instruction-to-improve-academic-skills/> прегледан на 06/03/2017

Препоръчителна литература

- Browder, D. M., Cooper, K. J., & Lim, L. (1998). Teaching adults with severe disabilities to express their choice of settings for leisure activities. *Education and Training in Mental Retardation and Developmental Disabilities*, 33,228-238.
- Brown, I., & Brown, R. I. (2009). Choice as an aspect of quality of life for people with intellectual disabilities. *Journal of Policy and Practise in Intellectual Disabilities*, 6 (1), 11-18.
- Canella, H.I., O'Reilly, M.F., & Lancioni, G.E. (2005). Choice and preference assessment research with people with severe to profound developmental disabilities: A review of the literature. *Research in Developmental Disabilities*, 26, 1-15.
- Cole, C. L., & Levinson, T. R. (2002). Effects of within-activity choices on the challenging behavior of children with severe developmental disabilities. *Journal of Positive Behavior Interventions*, 4, 29-37.
- Lancioni, G.E., O'Reilly, M.F., & Emerson, E. (1996). A review of choice research with people with severe and profound developmental disabilities. *Research in Developmental Disabilities*, 17, 391-411.
- Lohrmann-O'Rourke, S., & Yurman, B. (2001). Naturalistic assessment of and intervention for mounthing behaviours influenced by establishing operations. *Journal of Positive Behavior Interventions*, 3, 19-27.
- Mithaug, D.E. (2005). On persistent pursuits of self-interest. *Research and Practice for Persons with Severe Disabilities* 30, 163-167.
- Turnbull, A., & Turnbull, R. (2001). Self-determination for individuals with significant cognitive disabilities and their families. *JASH*, 26, 56-62.
- Wehmeyer, M.L. (2005). Self-determination and individuals with severe disabilities: Re-examining meanings and misinterpretations. *Research and Practice for Persons with Severe Disabilities* 30 (3), 113-120.
- Wehmeyer, M.L. (2007). *Promoting self-determination in students with developmental disabilities*. New York: Guilford Press.

Модул 4
Комуникация

Модул 4 – Комуникация

Резюме и ресурси

Резюме

Всеки човек общува. Ефективността и ефикасността на комуникацията обаче зависят от редица фактори – индивидуални и на заобикалящата среда. Когато разсъждаваме за комуникацията при хора с тежки интелектуални затруднения, знаем, че ефективността и ефикасността могат да бъдат възпрепятствани поради лични фактори (например двигателни ограничения, когнитивни ограничения), но и трудности при взаимодействието със заобикалящата среда. Хората с тежки интелектуални затруднения могат да развият неконвенционални и социално неадекватни начини за комуникация, например предизвикателни поведения. Важно е лицата, които ги подкрепят, да разберат, че това са опити за комуникация и следва да се разглеждат като такива. Понякога специалистите може да са тези, които изразяват нуждите и мненията на лицата, които подкрепят, така че е жизнено важно те наистина да разбират и да комуникират добре с клиентите си.

Модул 4 ще предостави на участниците основни познания за комуникацията и нейното значение при работа с хора с тежки интелектуални затруднения. Също така ще проучи как тя е свързвана с включването в общността и как специалистите могат да подобрят комуникацията при хората с тежки интелектуални затруднения.

Препоръчаното време е 6 часа, но може да се коригира според участниците.

Цели

До края на обучението участниците трябва да имат ясна представа за:

- Комуникацията и нейните компоненти
- Аугментативна и алтернативна комуникация
- Как да оценяват комуникативните умения
- Как да осъществим комуникация с хора с тежки интелектуални затруднения
- Значението на комуникацията за включването в общността

Необходими/препоръчителни ресурси

Компютър, онагледяване на информация, PowerPoint презентации, флипчарт, маркери, бели листове, копия на упражнения за раздаване и списък на ресурсите.

Основни компетенции

- Добро разбиране на комуникационните компоненти и тяхното приложение
- Способност да се обясни значението и въздействието на невербалната и вербалната комуникация във всички аспекти на грижата
- Умение да се взаимодейства с клиенти с аугментативни и алтернативни средства за комуникация
- Познания за това как да се оценят комуникационните нужди на хората с тежки интелектуални затруднения
- Добро разбиране на ролята на специалистите в популяризирането на добра комуникационната среда

Знания и умения

- Какво е комуникация
 - Комуникационни компоненти
 - Рецептивен и експресивен език
 - Предсъзнателна комуникация
 - Съзнателна и функционална комуникация
 - Четене
 - Писане
 - Сензорни и моторни фактори
- Аугментативна и алтернативна комуникация (ААК)
 - Избиране на най-добрата ААК
- Как да получите достъп до комуникация
- Разработване на комуникационни инструменти
 - Как да се насърчи яснотата в комуникацията за възрастни
 - Личен речник
- Включване в общността и комуникацията
 - Как да популяризираме добра среда за комуникация
 - Интервенционни стратегии

Упражнения и въпроси за размисъл

Упражнение 1

Покажете видеото от https://www.youtube.com/watch?v=Hp4PW17U_h8

Насърчете дискусия за компонентите на комуникацията, които участниците могат да идентифицират и начина, по който специалистите реагират на намеренията за комуникация.

Упражнение 2

Адаптирано от: <https://www.iidc.indiana.edu/pages/Communicative-Functions-or-Purposes-of-Communication>

1. Маркирайте със (С) изреченията, които се отнасят до съзнателно **комуникационно поведение** и с (Н) тези, които се отнасят до несъзнателна комуникация

_____ Джейк вижда, че учителят е сложил нова играчка на масата. Той отива до масата, поглежда към учителя, той му казва "пробвай я", и Джейк грабва играчката.

_____ Тим вижда новата играчка на масата и отива и я грабва.

_____ Хваща учителя за ръка, отива до шкафа и посочва нагоре. (Учителят знае, че любимата му играчка се държи в този шкаф).

_____ Тим се разхожда из стаята и отива да хване дръжките на шкафа; Той не прави нищо, за да покаже, че се нуждае от помощ; Той е решен да сам да задоволи нуждата си от получаване на конкретна играчка.

_____ Джейк вдига "стоп" карта на учителя си, за да поиска време.

_____ Тим вика и хвърля неща след интензивна утрин; Неговият учител мисли, че се нуждае от почивка и го насочва към тихия ъгъл на стаята.

2. Маркирайте със (С) изреченията, които се отнасят до съзнателни средства за комуникация и с (Н) тези, които се отнасят до несъзнателна комуникация

_____ Показва със знак "помощ", когато гледа към подкрепящия.

_____ Показва със знак "помощ", когато никой не е в стаята; Не се оглежда за човек.

_____ Използва пиктограма пред учителя, за да получи пуканки.

_____ Маха с повтарящо се движение пиктограма, изхвърля я и отива за пуканки.

_____ Натиска бутон на електронно комуникационно устройство с гласов сигнал, за да поиска пъзел. Поглежда към учителя и тръгва, за да си помогне сам, тъй като няма индикация, че това не трябва да се прави.

_____ Неколкократно натиска бутона на електронно комуникационно устройство и се вманиачава в действието. След като се наиграе с него, се уморява и става, за да вземе нещо друго.

Упражнение 3

Помолете участниците да помислят за конкретен човек с тежки интелектуални затруднения и проблеми в комуникацията, когото познават.

Те трябва да подготвят за него персонален речник, най-малко за три различни ситуации, идентифициращи функции и средства за комуникационно поведение. След това насърчете дискусията за това, какво е било лесно и какво трудно, когато са изготвяли личния речник..

Exercise 4

Използвайте видеото от <https://www.youtube.com/watch?v=9YrXmG6qO9E> и изисквайте от участниците да обсъдят какво са видели и как според тях комуникационните трудности и предизвикателните поведения могат да бъдат проблем за включването в общността и за независим живот. Помолете участниците да разсъждават върху трудностите, които поради липсата на ефективна комуникация могат да се появят при включване в общността и какви стратегии биха могли да използват, за да ги преодолеят.

Полезни обучителни източници

https://www.youtube.com/watch?v=Hp4PW17U_h8 прегледан на 20/2/2017

<https://www.youtube.com/watch?v=tQTx26ELkSs> прегледан на 20/2/2017

<https://www.youtube.com/watch?v=Er-xbMSqCH0> прегледан на 20/2/2017

<https://www.helpguide.org/articles/relationships/nonverbal-communication.htm>
прегледан на 09/03/2017

http://www.inclusionoutreach.ca/content/cs/Communication/Visual_Schedules_Tangible%20Cues_Calendar_Systems/Visual%20Schedules_Calendar%20Systems_Tangible%20Cues.pdf прегледан на 10/3/2017

<http://www.pisp.ca/strategies/documents/talkingswitchescommunityday.pdf>
прегледан на 10/3/2017

<https://www.communicationmatrix.org/Error/NotFound?aspxerrorpath=/en/>
прегледан на 10/3/2017

https://www.setbc.org/Download/LearningCentre/Communication/AAC_Guide_V4_Revise_2008.pdf прегледан на 10/3/2017

http://www.fragilex.org.nz/_data/assets/pdf_file/0018/22257/VISUAL_STRATEGIES.pdf accessed 12/3/2017

<http://www.pisp.ca/strategies/documents/LanguageComprehensionChecklist.pdf>
прегледан на 13/3/2017

<https://www.iidc.indiana.edu/pages/Communicative-Functions-or-Purposes-of-Communication> прегледан на 14/3/2017

<https://www.youtube.com/watch?v=9YrXmG6qO9E> прегледан на 14/3/2017

Препоръчителна литература

Hogdon, L. (2011) Visual Strategies for Improving Communication – Practical supports for autism spectrum disorders Quirk Roberts Publishing

Модул 5
Личностно
центрирано
планиране

Модул 5 – Личностно центрирано планиране

Резюме и ресурси

Резюме

Концепцията за личностно центрирано планиране (ЛЦП) зачита самостоятелността, уважението, взаимоотношенията, приобщаването, качеството на живот и самоопределянето при хората с интелектуални затруднения.

ЛЦП е в синхрон със съвременната културна практика, тъй като вече отхвърляме медицинския модел, който се съсредоточава върху здравето и безопасността, и използваме модел, който зачита самоопределянето и вземането на решения.

Модул 5 ще въведе концепцията на личностно центрирания подход и основите на личностно центрирано планиране, в контекста на включването, правата и самоопределянето при хората с тежки интелектуални затруднения.

Модул 5 е насочен не само към работещите в социалните услуги, но и към ръководители, членове на съвети, родители/роднини и самите хора с увреждания.

Този модул ще даде възможност на специалистите да се превърнат във фасилитатори на личностно центрираното планиране.

Препоръчаното време е 6 часа, но може да се коригира според участниците.

Цели

В края на обучението участниците трябва да имат ясна идея за:

- Основите на личностно центрирания подход и планиране
- Принципи и ценности на мислене фокусирано върху човека
- Инструменти за развитие на личностно центрираното планиране
- Личностно центриран подход при планиране и преглед

Необходими/препоръчителни ресурси

Компютър, онагледяване на информация, PowerPoint презентации, флипчарт, маркери, бели листове, копия на упражнения за раздаване и списък на ресурсите.

Основни компетенции

- Добро разбиране и познаване на фундаменталните основи на личностно центрирания подход при планиране.
- Демонстриране на разбиране за разликите между традиционното планиране

и лично центрираното планиране и ползите от прилагането му.

- Познания за основните ценности и предназначението на лично центрираното планиране и процеса на разработване на Индивидуалния план.
- Добро разбиране и използване на набор от инструменти за лично центрирано планиране (а именно PATH и MAP).
- Развитие на подход фокусиран върху личността и познаване на лично центрираното планиране и преглед.

Знания и умения

- Основни знания за лично центрираното планиране
 - Понятието лично центрирано планиране
 - Разликата между лично центрираното планиране и традиционното планиране
 - Лично центрирани принципи
 - Въздействието на лично центрираното планиране
 - Бариери при осъществяването на лично центрираното планиране
 - Инструменти за лично центрираното планиране
 - Планиране на алтернатива за утре с надежда (PATH)
 - Изготвяне на планове за действие (MAP)
 - Персонално планиране на бъдещето
 - Планиране на качество на живот
 - Други инструменти и ресурси
 - Профил една страница
- Лично центриран план за действие
- Процес на лично центрирания преглед

Упражнения и въпроси

си за размисъл

Упражнение 1

Гледайте краткото видео със заглавие “Дефиниции – Какво се има предвид под лично центрирани подходи, мислене и планиране?”

<https://www.youtube.com/watch?v=tvANuym5VXY>

Насърчете дискусията между участниците.

Упражнение 2

Участниците работят по двойки и се опитват да идентифицират разликите между традиционното планиране и лично центрираното планиране, като попълват таблицата по-долу с техните предположения.

Дата	Традиционно планиране	Лично центрирано планиране
Човешки ресурси	Лекари, психолози, медицински сестри, трудотерапевт	
Област на интервенция		Фокусирано към уменията на хората и съобразяване с техните желания и интереси като основа за планирането
Включване в общността	Разглежда човека, който се нуждае от услуги да бъде „подготвен“ за общността	
Личен план	Планът се разработва, за да съответства на конкретната програма, дори ако тя не е съобразена с неговите желания	
Планиране на срещи		Срещите са планирани като време и място от самия човек
Водещи принципи	Целите и задачите са насочени към всекидневния живот, икономическата самостоятелност и обществена интеграция	

Упражнение 3

По какъв начин мислите, че лично центрирания подход е от значение за лицето и неговото семейство?

Дайте на участниците един пример преди да започнат работа по упражнението. Напр. “Вместо да получава традиционна услуга, на лицето или на подкрепящия може да бъде предложен персонален бюджет или директно плащане, за да си подсигурят подкрепа.”

Упражнение 4

Участниците работят по двойки и се опитват да отговорят на следните въпроси, за да могат да обобщат какво са научили от този модул.

- Дайте пример за принципите, върху които се базира лично центрираното планиране.

- С какво е по-различен личносно центрираният подход за семействата?
- Какви са целите на MAP и PATH?
- Кои са основните компоненти на един личносно центриран план?
- За какво се използва събраната личносно центрирана информация при прегледа?

Полезни обучителни източници

Планиране на алтернатива за утре с надежда

<http://personcentredplanning.eu/index.php/knowledge-home/112-koc/training-pack-in-person-centred-approaches/module-overview/module-5-map-and-path>

<http://helensandersonassociates.co.uk/person-centred-practice/paths/>

<http://www.pisp.ca/strategies/strategies61.pdf>

<http://inclusive-solutions.com/person-centred-planning/>

<http://www.inclusion.com/path.html>

<http://inclusive-solutions.com/person-centred-planning/>

Разработване на план за действие

<http://helensandersonassociates.co.uk/person-centred-practice/maps/>

<http://www.inclusion.com/maps.html>

<http://personcentredplanning.eu/index.php/knowledge-home/112-koc/training-pack-in-person-centred-approaches/module-overview/module-5-map-and-path>

<http://helensandersonassociates.co.uk/reading-room/how/person-centred-planning/map.aspx>
http://www.oldham.gov.uk/downloads/file/3779/send_guidance_person_centred_planning_toolkit

Личностно планиране за бъдещето

<http://www.tsbvi.edu/attachments/other/pcp-manual.pdf>

<http://www.personcentredplanning.org/>

<http://www.ct.gov/brs/lib/brs/pdfs/guidepostdocs/SELFAdvocacyAndPersonalFuturePlanning.pdf>

Планиране на начин на живот и значението му

<http://www.personcentredplanning.org/>

<http://www.pcp-in-hampshire.org.uk/>

<http://tlcpcp.com/>

Профил една страница

<http://helensandersonassociates.co.uk/person-centred-practice/one-page-profiles/>

<http://personcentredplanning.eu/index.php/knowledge-home/353-koc/tools-and-methods/one-page-profile>

Препоръчителна литература

O'Brien, John, Pearpoint, Jack & Kahn, Lynda (2010): The PATH & MAPS Handbook. Person-Centred Ways to Build Community. Toronto: Inclusion Press.

O'Brien, John, Connie Lyle; Mount, Beth; O'Brien, John & Rosen, Fredda (2002): Pathfinders. It's never too late. In: O'Brien, John / O'Brien, Connie Lyle (Hrsg.) (2002): Implementing Person Centred Planning. Voices of Experience. Toronto: Inclusion Press, 255-274.

Sanderson, Helen (2000), Person Centred Planning: Key Features and Approaches, Joseph Rowntree Foundation.

Модул 6
Качество на
ЖИВОТ

Модул 6 – Качество на живот

Резюме и ресурси

Резюме

През последните две десетилетия бе постигнат значителен напредък в реализацията на моделите за качество на живот (КНЖ) за хора с интелектуални затруднения. Въпреки това, при хората с тежки интелектуални затруднения нивото на КНЖ е изключително трудно да се оцени поради невъзможността на лицето да говори и трудното тълкуване на поведението му.

Хората с тежки интелектуални затруднения могат да водят смислен живот, но това изисква висока степен на подкрепа в дейности, свързани с ежедневието им. Социалните работници трябва да бъдат обучени да насърчават независимостта, социалното участие и благосъстоянието на хората с тежки интелектуални затруднения, които са ключови фактори за осигуряване на по-добро качество на живот.

Модул 6 ще въведе концепцията за качество на живот и ще представи някои насоки за оценка на КНЖ при хората с тежки интелектуални затруднения. Също така ще изследва областите здраве, благосъстояние, права и социално включване като измерения на качеството на живот.

Препоръчаното време е 6 часа, но може да се коригира според участниците.

Recommended time is 6 hours, but it can be adjusted according to the participants.

Цели

В края на обучението участниците трябва да имат ясна идея за:

- Концепция и принципи за качество на живот
- Модели на качество на живот
- Принос на Конвенцията на ООН за насърчаването на КНЖ
- Инструменти и ресурси за оценка на КНЖ при хората с тежки интелектуални затруднения
- Значение на здравето, спорта, културата и свободното време като показатели за КНЖ

Необходими/препоръчителни ресурси

Компютър, онагледяване на информация, PowerPoint презентации, флипчарт, маркери, бели листове, копия на упражнения за раздаване и списък на ресурсите.

Основни компетенции

- Добро разбиране и познаване на понятията за качество на живот
- Познания за факторите и показателите за качество на живот
- Знания за това как да се насърчава здравето и благоденствието на хората с тежки интелектуални затруднения
- Способност за идентифициране на средства и ресурси за оценка на качеството на живот
- Демонстриране на значението на спорта, културата и свободното време като показатели за качеството на живот

Знания и умения

- Концепцията Качество на живот
 - Въведение в модели на Качество на живот
- Конвенцията на ООН и качеството на живот
- Качество на живот и хората с интелектуални затруднения
 - Как да изследваме КНЖ при лицата с тежки интелектуални затруднения
- Здраве и благосъстояние
 - Пречки пред насърчаването на здравословен живот при лицата с тежки интелектуални затруднения
 - Спорт, култура и свободно време

Упражнения и въпроси за размисъл

Упражнение 1

Съгласно дефиницията и принципите на концепцията "Качество на живот", попълнете следните изречения с липсващите думи.

Концепцията за КНЖ отразява следните пет принципа:

- 1) Универсалност: състои се от _____ и _____ за всички хора;
- 2) Налице е, когато са изпълнени _____ и когато _____ има _____, за да направи своя собствен избор;

- 3) Има компоненти _____ и _____;
- 4) Базира се на индивидуални _____ и лични _____;
- 5) Е _____ конструкт и е съставен от няколко области.

Липсващи думи:

избор	мултидисциплинарен	възможност	личност
личностен	връзки	субективен	същите фактори
нужди	обективен	среда	нуждите на човека

Упражнение 2

Скалата "Сан Мартин" е тествана и адаптирана като ключов инструмент за оценка на КНЖ при лица с тежки увреждания, които се нуждаят от значителна и базисна подкрепа, от гледна точка на външен наблюдател, който познава човека добре. Този инструмент дава възможност за оценка на осемте области на предложения модел Schalok и Verdugo.

Фактори	Сфери	Индикатори
Независимост	Личностно развитие	Самоусъвършенстване; умения за учене и мотивационни способности
	Самоопределяне	Автономия; цели, мнения и лични предпочитания; решения и избори
Социално участие	Междупличностни отношения	Семейни отношения; социални връзки; комуникация
	Социално включване	Интеграция; участие; подкрепа
	Права	Познаване на правата; интимност; лично пространство; поверителност; уважение
Благосъстояние	Емоционално благосъстояние	Удовлетвореност от живота; концепция за себе си; липса на стрес, негативни чувства или поведенчески проблеми; основна безопасност;
	Физическо благосъстояние	
	Материално благосъстояние	

На базата на горепосочените сфери и индикатори, следвайте линка, за да разгледате и изпробвате скалата "Сан Мартин":

[http://sid.usal.es/idoocs/F8/FDO26729/San_Martin_Scale_English_\(Verdugo_Gomez_et_al_2014\).pdf](http://sid.usal.es/idoocs/F8/FDO26729/San_Martin_Scale_English_(Verdugo_Gomez_et_al_2014).pdf)

Полезни обучителни източници

Модели за качество на живот

<http://www.who.int/classifications/icf/en/>

<https://www.nwwcommittee.org/pdf/the-intellectual-disability-construct.pdf>

https://aaid.org/docs/defaultsource/sisdocs/aaiddfaonid_template.pdf?sfvrsn=2

Инструменти за изследване качеството на живот

[http://sid.usal.es/idocs/F8/FDO26729/San Martin Scale English \(Verdugo Gomez et al 2014\).pdf](http://sid.usal.es/idocs/F8/FDO26729/San_Martin_Scale_English_(Verdugo_Gomez_et_al_2014).pdf)

[http://sid.usal.es/idocs/F8/FDO26729/San Martin Scale Borrador.pdf](http://sid.usal.es/idocs/F8/FDO26729/San_Martin_Scale_Borrador.pdf)

<http://www.who.int/healthinfo/survey/whoQOL-qualityoflife/en/> прегледан на 03/03/2017

http://www.hsri.org/files/uploads/publications/pn-3_QOL.pdf прегледан на 30/03/2017

[http://www.cadr.org.au/images/files/day2/Christine Bigby.pdf](http://www.cadr.org.au/images/files/day2/Christine_Bigby.pdf) прегледан на 30/03/2017

<http://www.crbg.pt> прегледан на 03/03/2017

[http://sid.usal.es/idocs/F8/FDO26729/San Martin Scale English \(Verdugo Gomez et al 2014\).pdf](http://sid.usal.es/idocs/F8/FDO26729/San_Martin_Scale_English_(Verdugo_Gomez_et_al_2014).pdf) прегледан на 02/04/2017

[http://sid.usal.es/idocs/F8/FDO26729/San Martin Scale Borrador.pdf](http://sid.usal.es/idocs/F8/FDO26729/San_Martin_Scale_Borrador.pdf) прегледан на 02/04/2017

https://www.mencap.org.uk/sites/default/files/201606/Raising_our_Sights_report.pdf
<http://www.multiplus.be/informatiedocs/quality%20enhancing%20interventions.pdf>
прегледан на 02/04/2017

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/jar.12291/pdf> прегледан на 02/04/2017

http://www.tvcc.on.ca/sites/default/files/files/TVCCFactsToGo_2015_V11_I1_Severpr ofoundDisability.pdf прегледан на 10/04/2017

http://www.who.int/topics/health_promotion/en/ accessed in 10/04/2017

<http://www.who.int/healthinfo/survey/whoQOL-qualityoflife/en/> прегледан на 03/03/2017

http://www.hsri.org/files/uploads/publications/pn-3_QOL.pdf прегледан на 30/03/2017

[http://www.cadr.org.au/images/files/day2/Christine Bigby.pdf](http://www.cadr.org.au/images/files/day2/Christine_Bigby.pdf) прегледан на 30/03/2017

<http://www.crbg.pt> прегледан на 03/03/2017

[http://sid.usal.es/idocs/F8/FDO26729/San Martin Scale English \(Verdugo Gomez et al 2014\).pdf](http://sid.usal.es/idocs/F8/FDO26729/San_Martin_Scale_English_(Verdugo_Gomez_et_al_2014).pdf) прегледан на 02/04/2017

[http://sid.usal.es/idocs/F8/FDO26729/San Martin Scale Borrador.pdf](http://sid.usal.es/idocs/F8/FDO26729/San_Martin_Scale_Borrador.pdf) прегледан на 02/04/2017

https://www.mencap.org.uk/sites/default/files/201606/Raising_our_Sights_report.pdf
<http://www.multiplus.be/informatiedocs/quality%20enhancing%20interventions.pdf>
 прегледан на 02/04/2017

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/jar.12291/pdf> прегледан на 02/04/2017

http://www.tvcc.on.ca/sites/default/files/files/TVCCFactsToGo_2015_V11_I1_Severpr ofoundDisability.pdf прегледан на 10/04/2017

http://www.who.int/topics/health_promotion/en/ прегледан на 10/04/2017

<http://www.who.int/healthinfo/survey/whoQOL-qualityoflife/en/> прегледан на 03/03/2017

http://www.hsri.org/files/uploads/publications/pn-3_QOL.pdf прегледан на 30/03/2017

http://www.cadr.org.au/images/files/day2/Christine_Bigby.pdf прегледан на 30/03/2017

<http://www.crbg.pt> прегледан на 03/03/2017

[http://sid.usal.es/idocs/F8/FDO26729/San_Martin_Scale_English_\(Verdugo_Gomez et al 2014\).pdf](http://sid.usal.es/idocs/F8/FDO26729/San_Martin_Scale_English_(Verdugo_Gomez_et_al_2014).pdf) прегледан на 02/04/2017

http://sid.usal.es/idocs/F8/FDO26729/San_Martin_Scale_Borrador.pdf прегледан на 02/04/2017

https://www.mencap.org.uk/sites/default/files/201606/Raising_our_Sights_report.pdf
<http://www.multiplus.be/informatiedocs/quality%20enhancing%20interventions.pdf>
 прегледан на 02/04/2017

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/jar.12291/pdf> прегледан на 02/04/2017

http://www.tvcc.on.ca/sites/default/files/files/TVCCFactsToGo_2015_V11_I1_Severpr ofoundDisability.pdf accessed 10/04/2017

http://www.who.int/topics/health_promotion/en/ прегледан на 10/04/2017

Препоръчителна литература

Claes, C., Hove, G., Loon, J., Vandeveld, S., & Schalock, R. (2010), Quality of Life Measurement in the Field of Intellectual Disabilities: Eight Principles for Assessing Quality of Life-Related Personal Outcomes. *Social Indicators Research*, 98, 61-72.

Claes, C., Vandenbusshce, H., Lombardi, M. (2016): Human Rights and Quality-of-Life Domains: Identifying cross-cultural indicators, 172-173, in Schalock, R., Keith, K. (2016): *Cross-Cultural Quality of Life: Enhancing the Lives of People with Intellectual Disability*, American Association on Intellectual and Developmental Disabilities, Second Edition.

Cummins, R. (2005), Moving from the quality of life concept to a theory. *Journal of Intellectual Disability Research*, 49, 699-706.

Karr, V. (2011), A life of quality: informing the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities. *Journal of Disability Policy Studies* 22, 66-82.

Morisse, F., Vandemaele, E., Claes, C., & Vandeveldde, S. (2013), Quality of Life in Persons with Intellectual Disabilities and Mental Health Problems: An Explorative Study, *The Scientific World Journal*, volume 3, Hindawi Publishing Corporation.

Schalock, R., Keith, K., Verdugo, M., & Gomez, L. (2010), Quality of life model development and use in the field of intellectual disability. In R. Kober (Ed.), *Quality of life: Theory and implementation*, pp. 17-32. New York: Sage.

Schalock, R., Keith, K. (2016): *Cross-Cultural Quality of Life: Enhancing the Lives of People with Intellectual Disability*, American Association on Intellectual and Developmental Disabilities, Second Edition. Verdugo, M. A., Gómez, L. E., & Arias, B. (2007), La Escala Integral de Calidad de Vida. Desarrollo y estudio preliminar de sus propiedades psicométricas [The Integral quality of life scale: Development and preliminary study of its psychometric properties]. *Siglo Cero*, 38, 37–56.

Verdugo, M., Gómez, L., Arias, B., Navas, P., & Schalock, L. (2013), Measuring quality of life in people with intellectual and multiple disabilities: Validation of the San Martín scale, *Research in Developmental Disabilities*, Elsevier Lda.

Verdugo, M., Sánchez, L., Martínez, B., Dominguéz, M., Encharte, E., Fernández, S., & Hierro, I. (2014), *Escala San Martín – evaluación de la calidad de vida de personas con discapacidades significativas*. Salamanca: Universidade de Salamanca.

Модул 7
Включване в
общността

Модул 7 – Включване в общността

Резюме и ресурси

Резюме

Дори преди да говорим за включващи общности, трябва да определим какво разбираме под общност по смисъла на MINCE. Въпреки че тази дума и концепция се използват много често в днешно време, и то в няколко различни контекста (например Европейската общност, ЛГБТ общността, общността на глухите, виртуалната общност, полицейската общност, наред с много други), в рамките на MINCE ще приемем дефиницията на МакКуийн и др. (2001), която определя общността като *"група от хора с различни характеристики, които са свързани чрез социални връзки, споделят общи перспективи и участват в съвместни действия в географски райони"*.

Това определение подчертава 3 елемента: дейност, идентичност и пространствен компонент, като последният е територията, в която се осъществяват социалните процеси. Когато мислим за хора с тежки интелектуални затруднения, живеещи във включващи общности, имаме предвид хора, които могат да използват обществени услуги и инфраструктура, които другите членове на общността виждат като ценност, и които оказват влияние върху предоставянето на услуги, политиките и планирането в местната общност и са установили връзки с други членове на общността.

Модул 7 ще обобщи всичко, за което говорихме в предишните модули, и ще предостави някои теоретични концепции и идеи как да популяризираме включващите общности, като се съсредоточим върху ролята, която специалистите могат да играят в този случай.

Препоръчаното време е 6 часа, но може да се коригира според участниците.

Цели

До края на обучението участниците трябва да имат ясна представа за:

- Включващи общности
- Гражданство за хора с тежки интелектуални затруднения
- Как организациите на хора с увреждания могат да насърчават включването в местната общност
- Предизвикателства и бариери пред участието и социалното включване

Необходими/препоръчителни ресурси

Компютър, онагледяване на информация, PowerPoint презентации, флипчарт, маркери, бели листове, копия на упражнения за раздаване и списък на ресурсите.

Основни компетенции

- Добро разбиране на значението на включващата общност.
- Познаване на факторите, които насърчават включването в местната общност.
- Свързване на хората с тежки интелектуални затруднения с ресурси на общността и възползване от възможностите за подходящо, положително сътрудничество с други хора и обществени услуги.
- Сътрудничество и работа с ресурси на общността (като: съоръжения за отдих, спорт и култура).
- Знания как се преодоляват предизвикателствата и бариерите пред включването в общността.

Знания и умения

- Какво е местна общност?
- Гражданство и включване
 - Социална изолация
 - Социално включване
 - Включване в общността
- Конвенцията на ООН и включването в общността
- Как да развием и насърчаваме включването в общността
- Предизвикателства и бариери пред включването в общността
 - Физически достъп
 - Социален достъп
 - Интелектуален достъп

Упражнения и въпроси за размисъл

Упражнение 1

Покажете следното изречение на участниците:

"Някои проучвания показват, че качеството на контактите с общността е тясно свързано с това доколко са ефективни тези контакти за насърчаване на включването (McManus, Feyes and Saucier, 2011) и че понякога контактите всъщност може да засилят негативните стереотипи. (Siperstein, Norris и Mohler, 2007)".

Насърчете дискусия за съдържанието. Съгласни ли са с него? Как може

контактите да затвърдят негативните стереотипи? И как могат да действат специалистите, за да предотвратят това и да насърчават включването?

Упражнение 2

Условия за живот

- Институтция/Защитено жилище
- В семейството
- Собствено жилище

Достъп

- Стоки и услуги
- Транспорт
- Култура и отдих

Нагласи

- Местна общност
- Персонал
- Семейство

Разглеждайки различните аспекти, които могат да повлияят върху включването в общността, как могат да действат специалистите? И какви са конкретните въпроси, които те трябва да преценят, когато мислят за хора с тежки интелектуални затруднения?

Помолете участниците да посочат поне един пример за всеки аспект.

Например, как могат условията на живот в защитено жилище да повлияят върху включването в общността? И какво трябва да е налице, за да може хората с тежки интелектуални затруднения да живеят самостоятелно? Или как може нивото на достъп до стоки и услуги да повлияе на включването в общността? И каква е ролята на специалистите за всеки от аспектите?

Полезни обучителни източници

http://www.epr.eu/images/EPR/documents/Studies/EPR_Study_Mainstreaming_Services_2015_Final.pdf прегледан на 20/2/2017

https://www.kent.ac.uk/tizard/research/research_projects/beadlebrown_2005_care_standards_report_final.pdf прегледан на 20/2/2017

<https://www.youtube.com/watch?v=bCsatqWgXV8> прегледан на 20/2/2017*

<https://www.youtube.com/watch?v=9YrXmG6qO9E> прегледан на 20/2/2017

<https://www.youtube.com/watch?v=vT68mZYwTc> прегледан на 20/2/2017

<https://www.youtube.com/watch?v=IRaWjCzq3nc> прегледан на 20/2/2017

<https://www.youtube.com/watch?v=UQc7geMXDJU> прегледан на 21/3/2017

<https://www.youtube.com/watch?v=fwDI-fmoBJs> прегледан на 21/3/2017

Препоръчителна литература

Walker, A. & Walker, C. (1997) Britain Divided: The Growth of Social Exclusion in the 1980's and 1990's. *London: Child Poverty Action Group*

Simplican, S. C., Leader, G., Kosciulek, J. and Leahy, M. (2015) Defining social inclusion of people with intellectual and developmental disabilities: and ecological model of social networks and community participation. *Research in Developmental Disabilities, 38*, 18-29.

McManus, J. L., Feyes, K. J., and Saucier, D. A. (2011). Contact and knowledge as predictors of attitudes towards individuals with intellectual disabilities. *Journal of Social and Personal Relationships, 28* (5), 579-590

Siperstein, G., Norris, J., and Mohler, A. (2007). *Social acceptance and attitude change: Fifty years of research*. In J. W. Jacobson, J. A. Mulick and J. Rojahn (Eds.), *Handbook of intellectual and developmental disabilities*. New York: Springer

Smith, R.B., Morgan, M., and Davidson, J. (2005). *Does the daily choice making of adults with intellectual disability meet the normalisation principle?* *Journal of Intellectual Deviation and Disabilities, 30*(4), 226-235

Hewitt, A. (2014). *Embracing Complexity: Community Inclusion, Participation and Citizenship*. Presidential Address: American Association of Intellectual and Developmental Disabilities 138th Annual Meeting, Orlando, Florida.

Howe, J., Horner, R. H. and Newton, J. S. (1998) Comparison of supported living and traditional residential services in the state of Oregon. *Mental Retardation, 36*(1), 1-11.

Emerson, E., Robertson, J., Gregory, N., Hatton, C., Kessissoglou, S., Hallam, A., Jarbrink, K., Knapp, M., Netten, A. and Walsh, P. N. (2001) Quality and costs of

supported living residences and group homes in the United Kingdom. *American Journal on Mental Retardation*, 106(5), 401-15.

Mansell, J. (1995) Staffing and staff performance in services for people with severe or profound learning disability and serious challenging behaviour. *Journal of Intellectual Disability Research*, 39, 3-14.

Mansell, J. (2006) Deinstitutionalisation and community living: progress, problems and priorities. *Journal of Intellectual and Developmental Disability*, 31(2), 65-76.

Mansell, J., Beadle-Brown, J., Ashman, B. and Ockendon, J. (2005) *Person-centred active support: a multi-media training resource for staff to enable participation, inclusion and choice for people with learning disabilities*. Brighton: Pavilion.

Самооценка

За да разберете въздействието на обучението върху нивото на знания за всяка от основните компетенции, помолете участниците да оценят нивото си на знания преди и след обучението.

Те трябва да попълнят колона 1 преди курса и колона 2 след всеки модул. Ако искат, могат да използват пространството в долната част на листа за оценка, за да коментират обучението.

Лист за самооценка

Оценете знанията си преди и след обучението от 1 до 8, като едно е най-нисък резултат, а 8 е максимален резултат.

Модул	Основни компетенции	1 Преди обучението	2 След обучението
1	Добро разбиране и познаване на съществуващото законодателство и неговото въздействие върху живота на хората с тежки интелектуални затруднения.		
	Разбиране и приемане на различието.		
	Добро познаване на общността.		
	Способност за лобиране и работа в мрежа.		
2	Спазване на равните права на всички клиенти, съгласно Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания.		
	Наясно съм със собствените си чувства и отношение към уврежданията.		
	Наясно съм със собствените си чувства и отношение към трудни решения в грижите за хора с тежки интелектуални затруднения.		
	Добро познаване на правата и границите на специалистите.		
	Уважавам правото на клиента да взема решения относно всички аспекти на живота си.		
	Оценявам, че включването започва с нас и зависи от ангажимента за разработването на напълно достъпна и включваща услуга.		
	Способност да се идентифицират личните знаци за прегаряне и емоционално изтощение.		
3	Добро разбиране и познаване на понятията за овластяване и застъпничество.		
	Знания за това как да се изследва самоопределянето при хората с тежки интелектуални затруднения.		
	Знания за това как да се насърчава автономията и независимостта при хората с тежки интелектуални		

	затруднения.		
4	Добро разбиране на комуникационните компоненти и тяхното приложение.		
	Способност да се обяснява значението и въздействието на невербалната и вербалната комуникация във всички аспекти на грижата.		
	Способност да общува с клиентите с аугментативни и алтернативни средства за комуникация.		
	Знания за оценка на комуникационните нужди на хора с тежки интелектуални затруднения.		
	Добро разбиране на ролята на специалистите в популяризирането на добра комуникационна среда.		
5	Добро разбиране и познаване на фундаменталните основи на лично центрираното мислене и планиране.		
	Демонстрира се разбиране за разликите между традиционното планиране и лично центрираното планиране и ползите от прилагането им.		
	Знания за основните ценности и предназначението на лично центрираното планиране по отношение на процеса на разработване на Личностния план.		
	Добро разбиране и използване на набор от инструменти за лично центрирано планиране (а именно PATH и MAP).		
	Разработване на лично центрирани подходи и запознаване с лично центрираното планиране.		
6	Добро разбиране и познаване на понятията за качество на живот.		
	Знания за факторите и показателите за качество на живот.		
	Знания за това как да се насърчава здравето и благосъстоянието на хората с тежки интелектуални затруднения		
	Способност за идентифициране на инструменти и ресурси за оценка на качеството на живот.		
	Демонстрира се значението на спорта, културата и свободното време като показатели за качеството на живот.		
7	Добро разбиране на значението на включващите общности.		
	Познаване на факторите, които насърчават включващите общности.		
	Изграждане на почтени, взаимни връзки чрез споделено разбиране с хора с тежки интелектуални затруднения и участие на общността.		
	Сътрудничество и работа с ресурси на общността (като: съоръжения за отдих, спорт и култура).		
	Знания за това как да се справим с предизвикателствата и бариерите пред включването в общността.		

	Свързване на хората с тежки интелектуални затруднения с ресурси на общността и възползване от възможностите за подходящо, положително сътрудничество с други хора и обществени услуги.		
--	--	--	--

Коментари/Бележки

--